

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือในการเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือในการเรียนของนักเรียนที่มีเพศ ระดับชั้นที่ศึกษา ขนาดโรงเรียนที่ศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ สังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2537 จำนวน 40,496 คน กลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย 185 คน นักเรียนหญิง 208 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอาศัยหลักการ ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีค่าความเที่ยง .86 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม 396 ฉบับได้แบบสอบถามคืนทั้งหมดทุกฉบับ ค่าร้อยละ 1 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test One-way Analysis of Variance

5.1 สรุปผลการวิจัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือของนักเรียน

5.1.1 นักเรียนคิดว่า ปัจจัยที่นักเรียนคิดว่าเกี่ยวข้องกับการร่วมมือในการเรียน เฉพาะปัจจัยด้านลักษณะของกิจกรรมเท่านั้นที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือในการเรียนในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ ได้แก่ด้านผู้ร่วมงานด้านรางวัลหรือเครื่องล่อ ด้านจุดมุ่งหมายในการทำกิจกรรม ด้านเงื่อนไขในการทำกิจกรรมและรวมทุกด้านเกี่ยวข้องกับการร่วมมือในการเรียนในระดับมาก

5.1.2 นักเรียนคิดว่า ถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับพ่อ ร่วมกับแม่ ร่วมกับอาจารย์ที่นักเรียนชอบ นักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมากที่สุด ถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนสนิทของนักเรียน ๆ จะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมาก แต่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลที่นักเรียนไม่ชอบ นักเรียนคิดว่าจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับปานกลาง ทั้งนี้ นักเรียนคิดว่า ถ้านักเรียนได้ทำงานหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้ร่วมงานทุกกลุ่มรวมกันแล้วนักเรียน

จะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมาก

5.1.3 นักเรียนคิดว่า ถ้าได้รับโล่หรือใบประกาศเกียรติคุณเป็นรางวัล ได้รับคะแนนเป็นรางวัลนักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมากที่สุด แต่ถ้านักเรียนได้รับเงินเป็นรางวัล ได้รับค่าชมเชยเป็นรางวัล ได้รับสิ่งอื่น (ที่ไม่ใช่เงิน ไม่ใช่คะแนน ไม่ใช่ค่าชมเชย ไม่ใช่โล่หรือใบประกาศเกียรติคุณ)เป็นรางวัล นักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมาก ทั้งนี้ นักเรียนคิดว่า ถ้าได้รับรางวัลหลายประเภทรวมกัน นักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมาก

5.1.4 นักเรียนคิดว่า ถ้าได้ทำกิจกรรมที่สมาชิกส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายตรงกับตนเอง ได้ทำกิจกรรมที่สมาชิกส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายตรงกัน นักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมากที่สุด แต่ถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรมที่สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีจุดมุ่งหมายต่างจากตนเอง ได้ทำกิจกรรมที่สมาชิกมีจุดมุ่งหมายแยกเป็นสองกลุ่มเท่า ๆ กัน ได้ทำกิจกรรมที่สมาชิกในกลุ่มมีจุดมุ่งหมายต่างจากตนเองนักเรียนคิดว่า จะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับปานกลาง ทั้งนี้ นักเรียนคิดว่า ถ้าได้ทำกิจกรรมที่สมาชิกมีจุดมุ่งหมายหลายประการรวมกันนักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมาก

5.1.5 นักเรียนคิดว่า ถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรมที่มีโอกาสแสดงความสามารถด้านการคำนวณ กิจกรรมที่มีโอกาสได้รับความสนุกสนาน กิจกรรมที่มีโอกาสแสดงความสามารถทางด้านวิชาชีพ เช่น การทำกิจกรรมในงานวันผักรโรงเรียนนักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมาก แต่ถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรมที่มีโอกาสก่อให้เกิดความเครียด กิจกรรมที่มีโอกาสก่อให้เกิดโทษต่อตนเอง เช่น ทำกิจกรรมกลางแจ้งแล้วทำให้เจ็บป่วยเกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการเรียนของนักเรียนในระดับน้อย ทั้งนี้เมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมที่มีหลายลักษณะกิจกรรมที่มีหลายลักษณะรวมกัน นักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับปานกลาง

5.1.6 นักเรียนคิดว่าถ้าร่วมมือแล้วสมาชิกทั้งหมดในกลุ่มจะได้รับรางวัล ถ้าร่วมมือแล้วตนเองจะได้รับรางวัล ถ้าไม่ร่วมมือสมาชิกทั้งหมดในกลุ่มจะได้รับการลงโทษ ถ้าไม่มีการเสนอเงื่อนไขใดๆ ถ้าไม่ให้ความร่วมมือแล้วตนเองจะได้รับการลงโทษ นักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมาก ทั้งนี้ นักเรียนคิดว่า ถ้าได้รับเงื่อนไขในการทำกิจกรรมรวมทุกเงื่อนไขนักเรียนจะให้การร่วมมือในระดับมาก

5.1.7 นักเรียนชายและหญิงคิดว่า เฉพาะด้านรางวัลหรือเครื่องล่อเท่านั้นที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือในการเรียนของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ในด้านผู้ร่วมงาน ด้านรางวัลหรือเครื่องล่อ ด้านจุดมุ่งหมายในการทำกิจกรรม ด้านลักษณะของกิจกรรม ด้านเงื่อนไขในการทำกิจกรรมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือในการเรียนของนักเรียนรวมทุกด้านพบว่า นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

5.1.8 เมื่อแยกพิจารณาปัจจัยที่นักเรียนคิดว่าเกี่ยวข้องกับการร่วมมือเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่างกัน (ม.1 ม.2 ม.3) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือในการเรียนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้ร่วมงาน ด้านรางวัลหรือเครื่องล่อ ด้านจุดมุ่งหมายในการทำกิจกรรม ด้านลักษณะของกิจกรรม ด้านเงื่อนไขในการทำกิจกรรมและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

5.1.9 นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน (ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้ร่วมงาน ด้านรางวัลหรือเครื่องล่อ ด้านจุดมุ่งหมายในการทำกิจกรรม ด้านลักษณะของกิจกรรมและด้านเงื่อนไขในการทำกิจกรรมและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

5.1.10 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน (ฐานะเศรษฐกิจต่ำ ฐานะเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ ฐานะเศรษฐกิจปานกลาง ฐานะเศรษฐกิจค่อนข้างสูง) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือทั้งในด้านผู้ร่วมงาน ด้านรางวัลหรือเครื่องล่อ ด้านจุดมุ่งหมายในการทำกิจกรรม ด้านลักษณะของกิจกรรม ด้านเงื่อนไขในการทำกิจกรรมและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายในบางประเด็นดังนี้

5.2.1 นักเรียนคิดว่า ปัจจัยที่นักเรียนคิดว่าเกี่ยวข้องกับการร่วมมือในการเรียน เฉพาะปัจจัยด้านลักษณะของกิจกรรมเท่านั้นที่เกี่ยวกับการร่วมมือในการเรียนในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ ได้แก่ด้านผู้ร่วมงานด้านรางวัลหรือเครื่องล่อ ด้านจุดมุ่งหมายในการทำกิจกรรม ด้านเงื่อนไขในการทำกิจกรรมและรวมทุกด้านเกี่ยวข้องกับการร่วมมือในการเรียนในระดับมาก แสดงว่าลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเป็นลักษณะของผู้ที่มีแนวโน้มที่จะให้การร่วมมือกับผู้อื่น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวที่ศึกษาส่วนมากอยู่ในสังคมเกษตรกรรม ซึ่งลักษณะของผู้ที่อยู่ในสังคมเกษตรกรรมจะเป็นผู้ที่มีการร่วมมือกันพึ่งพาอาศัยกัน เด็กที่โตมาจากครอบครัวเหล่านี้มีแนวโน้มที่ถูกสอนให้ร่วมมือกันตลอดเวลา

5.2.2 นักเรียนคิดว่า ถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับพ่อ ร่วมกับแม่ ร่วมกับอาจารย์ที่นักเรียนชอบ นักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมากที่สุด ถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนสนิทของนักเรียนนักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมาก แสดงว่าครอบครัวยังคงมีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างมากกว่าอิทธิพลของเพื่อนสนิท ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีชีวิตรอยู่ในสังคมชนบทเป็นส่วนมาก ซึ่งลักษณะของสังคมเหล่านี้จะมีความผูกพันกันระหว่างครอบครัวมาก เด็กจะเชื่อและทำตามผู้ใหญ่ ซึ่งโดยส่วนมากแล้วเด็กวัยรุ่นทั่ว ๆ ไป จะให้ความสำคัญ

ของเพื่อนมากกว่า พ่อ แม่และอาจารย์ที่สอน และผลการวิจัยที่พบว่าถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลที่นักเรียนไม่ชอบ นักเรียนคิดว่าจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สุวิไล (2532) ที่ว่าถ้ามีความชอบพอกันสูงการร่วมมือจะสูง

5.2.3 การที่นักเรียนคิดว่า ถ้าได้รับรางวัลทุกประเภทรวมกัน (ได้แก่ได้รับเงิน ได้รับคะแนน ได้รับคำชมเชย ได้รับโล่หรือใบประกาศเกียรติคุณ ได้รับสิ่งอื่นๆ เป็นรางวัล) นักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมาก แสดงว่าการให้รางวัลมีแนวโน้มที่จะทำให้เพิ่มพฤติกรรมการร่วมมือของนักเรียนมากขึ้น นั่นคือการให้รางวัลหรือสิ่งล่อมีผลต่อการร่วมมือซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สุวิไล (2532)

5.2.4 การที่นักเรียนคิดว่า ถ้าได้ทำกิจกรรมที่สมาชิกส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายตรงกับตนเอง ได้ทำกิจกรรมที่สมาชิกส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายตรงกัน นักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมากที่สุด แต่ถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรมที่สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีจุดมุ่งหมายต่างจากตนเอง ได้ทำกิจกรรมที่สมาชิกมีจุดมุ่งหมายแยกเป็นสองกลุ่มเท่า ๆ กัน ได้ทำกิจกรรมที่สมาชิกในกลุ่มมีจุดมุ่งหมายต่างจากตนเองนักเรียนคิดว่าจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยที่ค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าถ้าจุดมุ่งหมายของสมาชิกแตกต่างกันจะทำให้ระดับการร่วมมือลดลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดไวรัช (2523 อ้างถึงใน ชัยลลิต, 2530) ที่ว่าถ้าจุดมุ่งหมายของสมาชิกตรงกับจุดมุ่งหมายของกลุ่มจะเกิดการร่วมมือ และถ้าจุดมุ่งหมายของสมาชิกแตกต่างกันจะทำให้เกิดการแข่งขัน

5.2.5 การที่นักเรียนคิดว่า ถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรมที่มีโอกาสแสดงความสามารถด้านการคำนวณ กิจกรรมที่มีโอกาสได้รับความสนุกสนาน กิจกรรมที่มีโอกาสแสดงความสามารถทางด้านวิชาชีพ เช่น การทำกิจกรรมในงานวันผักรโรงเรียนนักเรียนจะให้การร่วมมือในการเรียนในระดับมาก แต่ถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรมที่มีโอกาสก่อให้เกิดความเครียด กิจกรรมที่มีโอกาสก่อให้เกิดโทษต่อตนเอง เช่น ทำกิจกรรมกลางแจ้งแล้วทำให้เจ็บป่วยเกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการเรียนของนักเรียนในระดับน้อย จากผลการวิจัยที่ค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าลักษณะกิจกรรมที่ต่างกันมีผลทำให้ระดับการร่วมมือต่างกันด้วย ซึ่งตรงกับแนวความคิดของ ไวรัช (2523 อ้างถึงใน ชัยลลิต, 2530) ที่กล่าวไว้ว่าสาเหตุของการร่วมมือขึ้นอยู่กับลักษณะงาน (tasks) ลักษณะงานบางอย่างก่อให้เกิดการร่วมมือกันและลักษณะงานบางอย่างก่อให้เกิดการแข่งขัน

5.2.6 จากการพิจารณาปัจจัยด้านเงื่อนไขในการทำกิจกรรม พบว่า นักเรียนคิดว่า ถ้าได้รับเงื่อนไขว่าถ้าร่วมมือแล้วสมาชิกทั้งหมดในกลุ่มจะได้รับรางวัล นักเรียนจะให้การร่วมมือมากกว่าถ้าได้รับเงื่อนไขว่าถ้าร่วมมือแล้วตนเองจะได้รับรางวัล จากผลการวิจัยที่ค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่า ถ้ารางวัลเป็นส่วนรวมของกลุ่มจะเกิดการร่วมมือ ถ้าให้เป็นส่วนบุคคลการร่วมมือจะลดลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของไวรัช (2523 อ้างถึงใน ชัยลลิต, 2530)

5.2.7 ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่นักเรียนคิดว่าเกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการเรียน
 ของนักเรียนที่พบว่า นักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรางวัลหรือเครื่องล่อ
 และปัจจัยรวมทุกด้านแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 แสดงว่าผลการวิจัยตรงกับสมมติฐานการวิจัย
 ที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวกับการร่วมมือในการ
 เรียนแตกต่างกัน แต่ผลการวิจัยไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่นักเรียนคิด
 ว่าเกี่ยวข้องกับการร่วมมือในการเรียนของนักเรียนระหว่าง นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่างกัน
 นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน แสดงว่า
 ผลการค้นพบนี้แสดงว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้อีก 3 ข้อ ไม่เป็นจริง

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนปัจจัยที่นักเรียนคิดว่าเกี่ยวข้องกับการร่วมมือใน
 การเรียนของนักเรียนแล้ว พบว่านักเรียนหญิงมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชาย
 แสดงให้เห็นว่าเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะให้การร่วมมือมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา
 ของ Shwalb และ Shwalb (1985) ที่ศึกษาทัศนคติของชาวญี่ปุ่นที่มีอายุและเพศต่างกัน ซึ่ง
 ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมการร่วมมือมากกว่าเพศชาย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) ครู - อาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนระดับที่จัดไว้ว่า
 เป็นวัยรุ่น ควรส่งเสริมพฤติกรรมการร่วมมือแก่วัยรุ่น เพราะนอกจากระยะที่เป็นวัยเด็กแล้ว
 ระยะวัยรุ่นก็เป็นระยะที่สำคัญต่อการสั่งสอนให้รู้ระเบียบสังคมให้มากที่สุด เพื่อที่จะได้เติบโตเป็น
 ผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า จะได้ลดปัญหาการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น สังคมในอนาคตจะได้เป็นสังคม
 ที่ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

2) การจัดกิจกรรมเพื่อจะเพิ่มความรู้และเพิ่มประสบการณ์ให้กับนักเรียนควรคำนึงถึง
 ว่ากิจกรรมเหล่านั้นจะพัฒนาพฤติกรรมการร่วมมือหรือพัฒนาพฤติกรรมการแข่งขัน ถ้าส่งเสริม
 การแข่งขันเป็นรายบุคคลมากเกินไปอาจทำให้นักเรียนมุ่งประโยชน์ส่วนตนมากขึ้น ดังนั้นถ้า
 มีความจำเป็นจะต้องจัดการแข่งขันก็อาจจะจัดการแข่งขันเป็นลักษณะเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม ซึ่งจะ
 เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกัน

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) วิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ แต่ขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง

2) วิชาในเรื่องเดียวกันนี้ แต่แบบสอบถามควรเพิ่มรายละเอียดในแต่ละด้านและควรเพิ่มปัจจัยที่ศึกษาให้มากกว่า 5 ด้าน

3) ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณหรือสถิติขั้นสูงต่อไป เพื่อให้ข้อวิเคราะห์ชัดเจนยิ่งขึ้น